

Договірне право

Предметом навчальної дисципліни "Договірне право" є система управлінських відносин щодо планування, організації, координації, обліку та контролю за договірними відносинами підприємств та суб'єктів договірного права України.

Дисципліна «Договірне право» покликана сприяти підготовці фахівців в галузі менеджменту та забезпечує розуміння студентами загальних принципів договірних відносин. Дисципліні передують освоєння таких пов'язаних курсів: «Правознавство», «Господарське право», «Інвестиційне право». Вивчення «Договірного права» забезпечує краще засвоєння таких дисциплін, як «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності», «Міжнародні кредитно-розрахункові та валютні відносини», «Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства».

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є формування у студентів здатностей: до оволодіння знаннями про базові положення договірного права; до формування стійкого уявлення про договірне право як підгалузь цивільного права України, його джерела, принципи та норми та підготувати студентів до самостійної практичної діяльності в цій сфері; навчання студентів практичних навиків з реалізації отриманих знань на основі аналізу існуючих джерел договірного права, їх місця в системі національного права України, а також практики їх застосування в практиці юриста.

Зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. Загальні положення договірного права

Тема 1. Поняття та загальна характеристика договірного права

в Україні

Публічно-правові та приватно-правові відносини в підприємстві. Поняття і предмет договірного права. Метод і принципи договірного права та їх закріплення в чинному законодавстві. Свобода договору та випадки її обмеження. Система договірного права та характеристика його основних інститутів (складових).

Джерела договірного права. Нормативно-правові акти та їх види. Аналогія закону та права. Договір та акти державних органів.

Тема 2. Загальні положення про договори

Поняття зобов'язання і договору, співвідношення зобов'язання і договору за Цивільним та Господарським кодексами України. Поняття підприємницького (господарського) договору та функції договору в господарській діяльності.

Класифікація договорів у господарській діяльності: за суб'єктним складом, метою укладення та ін. Попередній договір. Форма підприємницького договору та наслідки недотримання форми договору в господарських відносинах.

Порядок укладання господарських договорів. Пропозиція (оферта) та її види. Умови дійсності оферти. Зміст господарського договору. Підстави та наслідки визнання договорів недійсними і неукладеними.

Підстави та порядок внесення змін до договору. Порядок та підстави розірвання договору за законодавством України.

Тема 3. Виконання договірних зобов'язань суб'єктами господарювання (підприємцями)

Поняття виконання договірних зобов'язань та порядок виконання умов договору. Вимоги виконання господарського зобов'язання щодо суб'єкта, часу, місця, способу. Заміна осіб у договірному зобов'язанні: відступлення права вимоги та переведення боргу. Випадки обмеження зміни осіб у договірному зобов'язанні.

Підстави та порядок припинення договірних зобов'язань крім виконання зобов'язань за домовленістю сторін, неможливій виконання, смерті фізичної особи або ліквідації юридичної особи.

Загальна характеристика способів забезпечення виконанні договірних зобов'язань у підприємстві (неустойка, порука, гарантія завдаток, застава та притримання). Підстави виникнення правових засобів забезпечувального характеру. Інші способи забезпечення.

Відповідальність за порушення договірних зобов'язань в сфері підприємстві за Господарським та Цивільним кодексами України. Підстави та умови відповідальності за порушення умов договору Збитки та їх складові. Співвідношення збитків та неустойки. Пор стягнення неустойки за порушення умов договору.

Розділ 2. Окремі види договорів

Тема 1. Договори про передачу майна у власність

Загальна характеристика договору купівлі-продажу та його види.

Загальна характеристика договору роздрібною купівлі-продаж. Порядок заняття торговельною діяльністю і правила обслуговування населення.

Відповідальність суб'єктів підприємництва за порушення правил торговельної діяльності і торговельного обслуговування покупців.

Поняття та ознаки оптової купівлі-продажу. Суб'єкти оптової торгівлі, їх права та обов'язки. Предмет договору оптової купівлі-продажу.

Поняття та значення товарних бірж, порядок їх створення та функціонування. Учасники біржової торгівлі. Порядок установлення правил біржової торгівлі.

Договір постачання, сторони та істотні умови. Міжнародні правила тлумачення торговельних термінів «ІНКОТЕРМС». Договір контрактації.

Договір міни: поняття та особливості. Договір безоплатної передачі (дарування). Приватизація державного та комунального майна в Україні. Суб'єкти приватизації та порядок визначення способу приватизації майна в Україні (аукціон, тендер тощо). Особливості укладання договору купівлі-продажу в процесі приватизації та його зміст.

Порядок закупівлі товарів, робіт та послуг за державні кошти. Відповідальність за порушення порядку закупівель.

Тема 2. Договори про передачу майна в користування

Поняття та зміст договору найму (оренди). Загальна характеристика прав та обов'язків сторін за договором оренди. Предмет договору оренди. Порядок визначення розміру орендної плати та порядок внесення плати за користування орендованим майном. Особливості використання предмета оренди, зміна порядку використання орендованого майна. Порядок передачі майна в суборенду. Підстави для відмови від договору оренди та розірвання договору оренди.

Види договорів найму (оренди). Поняття договору прокату та особливості правового регулювання. Особливості оренди державного і комунального майна. Суб'єкти та предмет договору оренди державного і комунального майна. Правові наслідки припинення або розірвання договору оренди державного та комунального майна.

Договір лізингу, істотні умови договору лізингу та його види. Особливості фінансового лізингу. Концесійний договір: поняття, сторони, істотні умови та їх види.

Тема 3. Договори про виконання робіт

Поняття та види договорів про виконання робіт. Загальна характеристика договору підряду. Випадки зміни та розірвання договору підряду. Порядок і строки пред'явлення позовів у разі виявлення недоліків у роботі.

Особливості договору підряду на капітальне будівництво. Правовий статус генерального замовника, підрядчика і субпідрядника. Істотні умови договору будівельного підряду. Строки в договорі підряду, (загальні та проміжні), наслідки порушення строків виконання робіт. Поняття кошторису та його види. Особливість передання результатів робіт та порядок оформлення акта прийому-передачі в договорі будівельного підряду.

Особливості договору підряду на проектні та пошукові роботи. Об'єкт та предмет договору. Виконання, передання, прийняття та оплата робіт за договором.

Тема 4. Договори про надання юридичних та фактичних послуг

Агентські відносини в сфері господарювання, сторони та предмет договору.

Поняття та зміст договору доручення. Права та обов'язки сторін за договором доручення. Припинення зобов'язань за договором доручення.

Особливості договору комісії за законодавством України. Правовий статус комітента та комісіонера, їх права та обов'язки. Договір консигнації. Умови договору комісії та підстави для відступу від умов договору комісії при його виконанні.

Договір зберігання, його істотні умови та форма. Сторони в договорі зберігання. Форма договору зберігання. Строк і ціна в договорі зберігання. Спеціальні види зберігання: зберігання на товарному складі, зберігання речей у готелях, камерах схову, охорона майна державними організаціями, нотаріусом тощо

Договір страхування. Правове регулювання страхової діяльності у сфері підприємництва. Види договору страхування.

Тема 5. Правове регулювання кредитно-розрахункових відносин

Загальна характеристика законодавства щодо правового регулювання розрахункових та кредитних відносин.

Поняття та загальна характеристика договору позики. Істотні умови договору позики. Відповідальність за порушення договору позики.

Поняття та істотні умови кредитного договору. Сторони кредитного договору, поняття фінансової установи та їх види. Права та обов'язки сторін кредитного договору. Способи забезпечення виконання кредитних зобов'язань.

Правова природа договору банківського рахунка. Сторони за договором банківського рахунка, їх права та обов'язки. Види рахунків та порядок відкриття рахунків банками України суб'єктам господарювання. Підстави та наслідки розірвання договору банківського рахунка.

Банківський вклад та їх види. Права та обов'язки сторін за договором банківського вкладу. Відповідальність за порушення умов договору.

Правове регулювання безготівкових розрахунків у підприємницькій діяльності за законодавством України. Особливості розрахунків із застосування платіжних доручень, чеків, акредитивів та інкасовими дорученнями.

Поняття готівкових розрахунків та порядок їх здійснення. Обмеження готівкових розрахунків за участю суб'єктів господарювання.

Тема 6. Зобов'язання про спільну діяльність

Договори про спільну діяльність. Склад майна і порядок здійснення внесків учасниками спільної діяльності. Особливості управління спільною діяльністю. Публічно-правове регулювання договорів щодо спільної діяльності. Поняття договору простого товариства.

Засновницький договір про створення юридичної особи. Форма та зміст договору про створення юридичної особи. Права й обов'язки сторін за засновницьким договором.